

Sak 20/20 - «Vikingtidsmuseet på Bygdøy» - prosjektrapport XXXVIII til KHM's styre 28. august 2020

I perioden fra styremøtet 12. juni 2020 til 17. august 2020 har arbeidet i VTM-prosjektet hatt særlig fokus på følgende saker:

- Byggeprosjektet – organisering og fremdrift
- Uavklart finansiering
- Aktiviteter i KHM's delprosjekter for VTM-prosjektet

I. Byggeprosjektet – organisering og fremdrift

I oppdragsbrevet fra KD til Statsbygg (22. januar 2020) er det i prosjektets resultatmål tydeliggjort at «Sikkerhet for skipene og tilhørende objekter står over de ordinære resultatmålene.» og at «VTM-Safeguarding of objects (SGO) er en sentral premissgiver for og en viktig del av byggeprosjektet. Det må derfor etableres en tydelig matrise for ansvars- og beslutningsmyndighet i organiseringen av det samlede byggeprosjektet, hvor sikringsprosjektets rolle er tilstrekkelig ivarettatt.». Dette legger godt til rette for å ivareta det de eksterne kvalitetssikrerne (EKS) påpeker i KS2-rapporten fra 28. september 2018. KS2-rapporten peker på at UiO i dette prosjektet har en rolle som er mer omfattende enn rollen til brukere i tradisjonelle byggeprosjekter. Videre sies det i KS2-rapporten at prosjektet er avhengig av UiOs medvirkning, både som premissgiver og direkte bidragsyter i sikringsprosjektet. KS2-rapporten peker også på at det faglige ansvaret for samlingen tilligger UiO ved KHM og at alle forhold knyttet til samlingens sikkerhet må forankres hos UiO. Alle arbeider som har betydning for samlingens sikkerhet må besluttes av UiO og endelig beslutning om flytting av skipene ligger hos UiO. I tillegg vil UiO være en viktig aktør under selve gjennomføringen av sikring og flytting.

KHM/UiO har siden oppstart av prosjektet etterlyst tydelige styringsstrukturer og styringsdokumenter for prosjektet. Mer enn et halvt år etter oppstart foreligger dette fortsatt ikke. Det finnes heller ikke referater fra møter på strategisk nivå. Det ble formidlet bekymring rundt styringen av prosjektet fra ledelsen i UiO til ledelsen i Statsbygg tidligere i sommer. UiO fikk nå i begynnelsen av august informasjon fra Statsbygg om at de bytter prosjektleder på prosjektet. Rune Offenberg vil være konstituert prosjektleder til videre. Det gjenstår å se om omorganiseringen hos Statsbygg har noen påvirkning på den totale fremdriften og de prosesser som KHM er involvert i.

KHM er pt overordnet involvert i to operative prosesser sammen med Statsbygg:

- Brukermedvirkning ifbm KS (kvalitetssikring) av forprosjekt og byggeprogram
- Delprosjektet SGO

KS forprosjekt

Brukermedvirkningsprosessen for å kvalitetssikre forprosjekt og byggeprogram pågår nå i 10 brukergrupper; 1) Publikumsarealer, 2a) Utstillings- og formidlingsarealer, 2b) Montere, 3) Gjenstandsbehandling, 4) Arbeidsplasser, 5) Kafé/restaurant, 6) Utomhus, 7) Logistikk, 8) Drift og teknikk, 9) Sikkerhet. Dette arbeid pågår frem til 1. oktober 2020 og involverer et flertall ressurser fra KHM, noen i brukermøter med arkitekten og Statsbygg og flere i interne arbeidsmøter for å tydeliggjøre ønskede funksjoner og avklare behov. Resultatet fra denne prosessen blir grunnlag for byggeprosjektets detaljprosjektering.

Safeguarding of objects (SGO)

Dette prosjekt omfatter relokalisering av de gjenstander som kan flyttes til Økern, sikring av alle gjenstander som blir på VSH under bygging, digital dokumentasjon av gjenstander, flytting av skip, sleder og vogn inn i nytt bygg, samt etablering av nye støttesystemer. Statsbygg leder delprosjektet og KHM leverer inn et flertall ressurser til dette felles prosjektet. Det operative arbeidet i SGO pågår med forberedelser til veiing av Gokstadskipet, 3D-dokumentasjon, planlegging av relokalisering av gjenstander fra VSH og planlegging for stenging av fjerdefløy for å starte arbeid med sledene. På grunn av lang leveringstid på klimaenhetene og saksbehandlingstid i plan og bygningsetaten er oppstarten noe forsinket. Man forventer at fjerdefløy er klar for nedpakking fra 1. november. I sommer har Osebergtekstilene blitt flyttet fra VSH til magasiner på Økern.

II. Uavklart finansiering

Med startbevilgning for byggeprosjektet på statsbudsjettet for 2020 og avsatte midler til samlingens sikkerhet i UiOs budsjetter er beregnet finansieringsbehov for denne delen av prosjektet ivaretatt.

De delene av VTM-prosjektet som fortsatt har uavklart finansiering er:

- Dekning av inntektstap ved lukking av museet i byggeperioden.
- Finansiering av utstillinger.
- Mulig behov for midler pga KS2-rapportens reduksjon i brukerutstyr og evt midler til laborieutstyr (CT-skanner etc).

Vedrørende tapte inntekter på billett- og butikksalg ved lukking av VSH så er UiO-ledelsen og KD informert om det antatte omfanget på inntektstap og anslag på periodisering av dette. KHM-ledelsen følger dette opp mot UiO, men saken må løses i dialog mellom UiO og KD.

For å møte det høye ambisjonsnivå som er uttrykt i prosjektets grunnlagsdokumenter og videreført i planleggingsfasen for nye utstillinger, vil en betydelig del av utstillingsbudsjettet måtte finansieres av eksterne midler. VTM-prosjektet arbeider med å ferdigstille konseptbeskrivelser av VTMs nye utstillinger til mai 2021. Konseptbeskrivelsene (overordnet masterplan og opplevelseskonsepter for de ulike utstillingsområdene) vil inngå som konkurransegrunnlag for innkjøp av ekstern bistand til detaljering, pre-produksjon og produksjon av utstillinger. For å styre prosessen mot riktig ambisjonsnivå må plan for finansieringen av utstillingene være avklart tidlig i 2021. Finansieringen av utstillingene følger tre spor: Egenfinansiering, fonds og sponsor/gaver.

Finansieringen av de nye utstillingene har blitt ekstra utfordrende pga koronasituasjonen. Diskusjoner med private sponsorer er blitt utsatt, søknad til Sparebankstiftelsen har ikke avklart finansiering for år to og tre av dette delprosjekt, og egenfinansieringen er utfordret på grunn av at KHMs egen økonomiske situasjon er drastisk forandret med stengte museer i over to måneder og sterk reduksjon i besøksmassen i lang tid fremover.

Det er behov for å avklare minimumsfinansiering fra KD/UiO så snart som mulig. UiO har bedt om et møte med KD for å diskutere situasjonen med finansiering av utstillinger.

III. Arbeid i KHMs delprosjekter

KHMs interne arbeid i delprosjektgruppene er videreført og fremdriftsplaner er overordnet opprettholdt til tross for utfordrende situasjon med korona-pandemien.

Delprosjekt nye utstillinger (DNU) fokuserer gjennom høsten på utvikling av det faglige innholdet og utvalg av nøkkelgjenstander. Det er i sommer ansatt to fagpersoner, Cat Jarman og Adolf Fridriksson, (organisert i AS) som er dedikert til dette arbeid. Det andre hovedfokuset høsten 2020 handler om beskrivelse av opplevelseskonsepter for utstillingenes ulike opplevelsesområder, samt utvikling av en masterplan for utstillinger. Dette arbeid vil fortsette frem til våren 2021 sammen med en ekstern leverandør. Det er utlyst en konkurranse for anskaffelse av bistand til konseptvikling. Det er forventet å inngå kontrakt med leverandør i løpet av september.

Museets målrettede opplegget for barn og unge – «Den store vikingreisen» (med finansiering fra Sparebankstiftelsen) planlegges for oppstart i november. Det pågår en ansettelsesprosess (i UPS)

for en prosjektkoordinator i treårig engasjement (tilsetningsråd i september) og planlegges en anskaffelse av en ekstern leverandør for denne leveransen.

Det utlyses på sensommeren en fast stilling knyttet til prosjektet for formidling (organisert i UPS) som skal arbeide med planleggingen av det nye museets totale formidlingstilbud.

Delprosjekt forskningssenter vikingtid (DFV) fokuserer sommer/høst 2020 primært på arbeid knyttet til funksjonskrav iht. bygg og utstyr og påbegynner arbeidet med å beskrive organisering av forskningssenteret i drift.

Delprosjekt kommunikasjon, branding og kommersiell profil (DBK) har, sammen med ekstern leverandør, i sommer ferdigstilt beskrivelser av målgrupper og kundereiser, som fundament for videre utvikling av merkevaren og ulike formidlingstilbud. Logorammeverk til nytt museum ble ferdigstilt og besluttet av ledergruppen i slutten på juni. I løpet av sensommeren/høsten vil det pågå en prosess sammen med ekstern leverandør for å avklare VTMs navn. Det arbeides med fast ansettelse av «Rådgiver for digital kommunikasjon og konseptutvikling» (tilsetningsråd i september) knyttet til prosjektet. I tillegg arbeides det med å beskrive profil på museets kafé/restaurant.

Delprosjekt organisering, bemanning og finansiering (DBF) er startet opp. Det arbeides med organisering av delprosjektet og utarbeidelse av mandat.

IV. VTM-prosjektets møter/reiser juni 2020 – august 2020.

Følgende møter/reiser har vært gjennomført i perioden:

- Et (1) møte i *UiOs styrings- og koordineringsgruppe for VTM-prosjektet*
- Et (1) møte i *Kontaktforum* (felles koordineringsorgan SB, UiO/EA og KHM for VTM-prosjektet).
- Et (1) møte i *KHMs styringsgruppe for VTM-prosjektet*.

Det er løpende virksomhet i KHMs egen prosjektorganisasjon; koordineringsgruppen, delprosjektgrupper og særmøter tilknyttet de ulike aktiviteter i delprosjektgruppene.

Det har i perioden ikke vært holdt møter i *Prosjektrådet* (VTM-prosjektets høyeste organ med repr. fra SB, UiO, KHM og departementene).

GJO, 17.08.20